

Ivan Pavić

Đakovački šah 1920. – 2005.

Šahovski klub Đakovo, Đakovo, 2007.

Sportski klubovi, kako nekoć tako i danas, važni su segmenti sveukupnog života svakog grada, pa tako i Đakova. Upravo stoga istraživanje njihove povijesti napor je vrijedan pažnje, a spoznaje do kojih se dolazi doprinosi su što cjelovitijem pogledu, ne samo na pojedinu sportsku disciplinu, već i na ljude i društveni kontekst unutar kojega su isti ti ljudi djelovali. Naznačeni pristup, dakako, samo je jedan od mogućih, vrlo zahtijevan, i upravo stoga pristup koji je tek parcijalno realiziran u do sada objavljenim monografijama o sportu u Đakovu. Tu ponajprije mislim na knjige Mirka Ćurića i Mire Šole, *Košarkaški klub Đakovo 1974. – 1994.*, Ivana Grizaka, *Pedeset godina plivanja u Đakovu - 1953. do 2003.*, a po nekim elementima spomenutim knjigama bliska je i Pavićeva knjiga *Đakovački šah 1920. – 2005.*, recentna sportska monografija koja na ovom mjestu i jeste predmet našeg primarnog interesa.

U želji da knjigu približi potencijalnim čitateljima autor u uvodu iznosi neka od nužnih pojašnjenja vezana za pisanje njezinih pojedinih dijelova, a u nekoliko pasusa osvrće se i na strukturu te, vizualno dojmljive monografije.

Knjiga je napisana na tristo stranica, a podijeljena je u tri dijela (glave). U prvom, obimom najmanjem, uvršteni su za ovakav tip monografije već protokolarno pisani prilozi pokrovitelja, predsjednika kluba, recenzenata..., ali i misli o šahu istaknutih pojedinaca iz svijeta književnosti i znanosti.

U drugom dijelu publikacije kronološkim redom prikazani su značajniji klupski događaji, kako natjecateljski, tako i oni organizacijski. Kako je model tih prikaza unificiran - te se kao takav ponavlja iz godine u godinu, odnosno svakih nekoliko stranica - čitanje ove studije maksimalno je pojednostavljeno i krajnje funkcionalno. Ako se od kronološke sinhronije ponekad odstupilo, a upravo je kronologija osnovni model iznošenja građe, bilo je to u pravilu iz opravdanih razloga vezanih za smanjenu aktivnost kluba ili nedostatak željenih dokumenata. U tom, centralnom dijelu knjige, obuhvaćene su i sve najznačajnije aktivnosti

šahovskih klubova u selima Đakovštine. Budući da je njihovo osnivanje i postojanje bilo usko vezano uz Đakovački šahovski klub, ovakva sadržajna interpolacija čini se sasvim opravdanom, logičnom, i u svakom smislu hvale vrijednom uređivačkom potezu.

U trećem, zadnjem dijelu knjige, dat je osvrt na najistaknutije igračice i igrače kluba, tiskani su prikazi njihovih ponajboljih partija, rekapitulirana su najznačajnija mjesta iz rada kluba, a dat je i popis svih članova koji su, makar i nakratko, u njemu djelovali. U tom dijelu knjige, još jednom, svoje mjesto našli su i šahovski klubovi Đakovštine.

Monografija Ivana Pavića i uređivačkog tima u kojem su, osim Pavića, bili još: Antun Bagudić, Ivan Bažaj, Miroslav Černoga, Zlatko Njirjak, Pero Sentić, Hrvoje Stević i Stipo Stipić, iznimno je značajan prilog sagledavanju razvoja šaha u proteklih stotinjak godina. Tiskana povodom 85. obljetnice organiziranog igranja šaha u Đakovu knjiga *Đakovački šah 1920. – 2005.* kvalitetno je dizajnirana i za naše prilike luksuzno opremljena knjiga tvrdog uveza i velikog broja kolor i crno-bijelih fotografija. Jednom riječju, knjiga koja je na razini obljetnice u povodu koje je i objavljena. Sam autor ju je okvalificirao kao kronologiju, a ja bih dodao i vrijedan prilog i poticaj za daljnja istraživanja o igranju šaha u Đakovu i Đakovštini. Vrijedan prilog za period od 1950. do 2005. godine, a poticaj za razdoblje koje je prethodilo naznačenom, razdoblje za koje zasigurno postoji relevantna, još neiščitana građa.

Borislav Bijelić

Skupina autora

500 godina ergele Đakovo

Državna ergela lipicanaca Đakovo, Đakovo 2006.

Đakovačka se ergela lipicanaca s pravom najčešće ističe kao jedan od najprepoznatljivijih simbola grada Đakova i jedan od temelja na kojima se gradi turistička ponuda ovoga grada (pored nje to su svakako i katedrala sv. Petra, poznatija kao Strossmayerova katedrala, te turističko-kulturna manifestacija Đakovački vezovi). Uzgoj konja u Đakovu bilježi višestoljetnu povijest, i poznato je da je još 1374. godine tadašnji bosanski ban Tvrtko, prigodom boravka u Đakovu, darovao bosansko-đakovačkom biskupu Petru deset arapskih kobila i jednog pastuha. Godine 1506. prvi se put, za biskupa Mije Keserića, izrijekom spominje i ergela, i ova se godina uzima kao početna u organiziranom uzgoju konja u Đakovu.

Potonjih pet stoljeća uzgoja ispresijecano je brojnim uzletima i padovima, bolestima i ratovima kojih nisu bili pošteđeni ni konji, a također i stoljeće i pol dugom osmanskom vladavinom. Godine 1806., odnosno točno tri stotine godina po prvom spomenu ergele, u Đakovu su privremeno bili smješteni lipicanaci iz carske ergele u Lipici. Ovi su konji povučeni u Đakovo kako bi ih se zaštitilo od prodora Napoleonove vojske, i zadržani su ovdje tek godinu dana, što je ipak bilo dovoljno za početak uzgoja ove plemenite pasmine u đakovačkoj biskupijskoj ergeli.

Na taj su se način sretno poklopila dva značajna datuma, i protekle se je godine navršilo pet stotina godina Ergele i dvije stotine godina uzgoja lipicanaca, što je u Đakovu obilježeno brojnim priredbama. Najveći dio svoje povijesti, sve do svršetka Drugoga svjetskog rata, kada je nacionalizirana, Ergela je bila u sastavu biskupijskog vlastelinstva, a od 1997. godine u cijelosti prelazi pod državnu skrb i nosi naziv Državna ergela lipicanaca Đakovo. U slavljeničkoj godini Ergela djeluje na dvije lokacije (Pastuharna u središtu grada i Ivandvor na kojemu je, nekoliko kilometara izvan grada, smješteno matično stado) i skrbi za 220 konja.